

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства юстиції України

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо забезпечення кожному права на захист в умовах воєнного стану»,
внесеного на розгляд Верховної Ради України
народними депутатами України Неклюдовим В.М. та іншими

(реєстр. № 9631 від 21 серпня 2023 року)

та проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо забезпечення кожному права на захист в умовах воєнного стану»,
внесеного на розгляд Верховної Ради України
народними депутатами України Лукашевим О.А. та іншими

(реєстр. № 9631-1 від 05 вересня 2023 року)

перше читання

Проєктом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо забезпечення кожному права на захист в умовах воєнного стану» (далі – проєкт Закону № 9631) пропонується внести зміни до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» шляхом доповнення частини першої зазначеної статті новим абзацом, яким передбачити, що *не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані адвокати, що мають стаж адвокатської діяльності не менше десяти років, або включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу.*

Щодо запропонованого зазначаємо, що згідно з положеннями статті 1 Закону України від 05.07.2012 № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон № 5076) адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги клієнту. Адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом.

Положеннями статей 31 та 32 Закону № 5076 передбачено, що право на заняття адвокатською діяльністю може бути зупинено або припинено. При цьому протягом строку зупинення права на заняття адвокатською діяльністю адвокат не має права її здійснювати.

Припинення права особи на заняття адвокатською діяльністю має наслідком припинення такої діяльності та права особи на участь у роботі органів адвокатського самоврядування.

Таким чином, особа може мати відповідний стаж адвокатської діяльності проте її право на заняття адвокатською діяльністю може бути зупинено або припинено.

Звертаємо увагу, що згідно з абзацом другим частини першої статті 15 Закону України від 02.06.2011 № 3460-VI «Про безоплатну правничу допомогу» (далі – Закон № 3460) адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу, є суб'єктами надання безоплатної вторинної правничої допомоги в Україні.

Водночас відповідно до положень статті 17 Закону № 3460 центр з надання безоплатної правничої допомоги, зокрема, приймає рішення про надання безоплатної вторинної правничої допомоги або про відмову в наданні безоплатної вторинної правничої допомоги; укладає договори з адвокатами, включеними до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу, для надання такої допомоги.

Після прийняття рішення про надання безоплатної вторинної правничої допомоги центр з надання безоплатної правничої допомоги призначає адвоката, який включений до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу, та уклав договір про надання безоплатної вторинної правничої допомоги з центром з надання безоплатної правничої допомоги (частина перша статті 21 Закону № 3460).

Так, станом на 01.09.2023 до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу, включено понад 8630 адвокатів, з них лише 36 % уклали контракт (договір) з центрами з надання безоплатної правничої допомоги та надають безоплатну вторинну правничу допомогу.

Враховуючи наведене, на нашу думку, умова наявності стажу адвокатської діяльності не менше десяти років або включення адвоката до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу, не може бути достатньою підставою, яка б підтверджувала обґрунтовану необхідність звільнення від призову на військову службу адвокатів з метою забезпечення кожному права на захист в умовах воєнного стану.

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо забезпечення кожному права на захист в умовах воєнного стану» (далі – проект Закону № 9631-1), яким пропонується передбачити можливість звільнення від призову на військову службу під час мобілізації в період дії воєнного стану лише адвокатів, які були включені до Єдиного реєстру адвокатів України до дня введення воєнного стану в Україні та щодо яких не внесено відомостей про зупинення адвокатської діяльності до Єдиного реєстру адвокатів України зазначаємо.

Згідно з положеннями Закону № 5076 особа може мати статус адвоката, що підтверджується свідоцтвом про право на заняття адвокатською діяльністю, яке згідно з частиною другою статті 12 Закону № 5076 є безстроковим, та значиться в Єдиному реєстрі адвокатів України, *проте не здійснювати адвокатську діяльність з тих чи інших причин.*

Тобто, особа може значитися в Єдиному реєстрі адвокатів України, проте фактично не здійснювати захист прав осіб.

Крім того, зазначаємо, що у разі якщо участь захисника у кримінальному провадженні неможлива, кримінальним процесуальним законодавством України

передбачено можливість залучення іншого захисника (статті 53, 54, 138, 324 Кримінального процесуального кодексу України).

Таким чином, права осіб на захист від кримінального обвинувачення порушуватися не будуть.

Міністр юстиції України

Денис МАЛЮСЬКА